

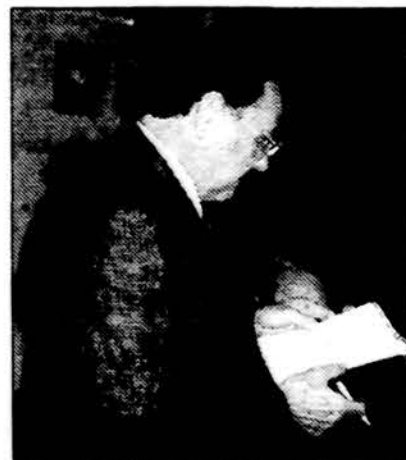
KERTINĖ PARAŠTĖ

Dešimtas mokslas ir kūrybos simpoziumas

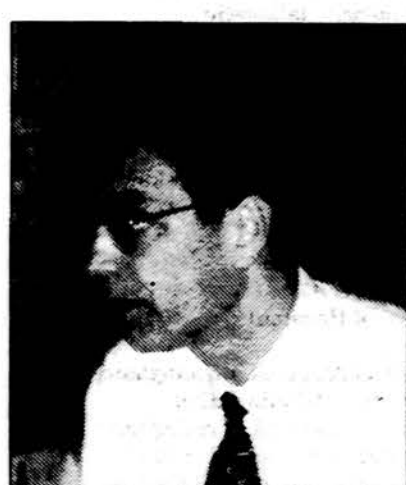
Žymiausias šių metų kultūrinis renginys

Čikaga ir vėl, nors keletai dienų, taps pasaulio lietuvių dėmesio centru. Šiuo atžvilgiu ji yra to užsitarnavusi. Nes ir pati simpoziumų idėja, ir jos įgyvendinimas prasidėjo Čikagoje. Manau, turbūt būtų sunku nustatyti asmenį, kuriam ta idėja kilo. Tačiau pagal tai, kas buvo praeityje rašyta, atrodo, kad ta idėja iškilo Amerikos Lietuvių inžinierių ir architektų sąjungoje (ALIAS). O ta idėja ėmėsi įgyvendinti tuometinė JAV Lietuvių Bendruomenės krašto valdyba, kurios pirmininkas buvo Bronius Nainys. Greitai buvo suprata, kad tokiam renginiui įgyvendinti reikalinga platesnė talka. Tad be lietuvių inžinierių ir architektų sąjungos buvo įjungta Pasaulio lietuvių gydytojų sąjunga ir Lituanistikos institutas. Nuo to laiko simpoziumų taryba ir yra sudaroma iš šių keturių organizacijų ir institucijų.

Pirmasis Mokslo ir kūrybos simpoziumas įvyko 1969 metais. Organizuojant antrąjį simpoziumą, iškilo sumanymas, kad simpoziumus rengtų tik trys, čia minėtos profesinės organizacijos. Bet tuojau susiprasta, kad simpoziumų rengimui reikės ir gana daug pinigų. O LB yra pagrindinė organizacija, apimanti beveik visą išėvį. Tad simpoziumai nuo to laiko yra rengiami po JAV LB skėčiu, nes yra reikalingas jos vardas ir globa.

Dešimtojo mokslo ir kūrybos simpoziumo išdėstymas. Liudas Šlenys 1997 m. spalio 15 d. posėdyje visiems primena, kad simpoziumo ruošos išlaidos neviršytų pajamų. Zigmą Degučio nuotrauka

Dr. Vytautas Narutis, Dešimtojo mokslo ir kūrybos simpoziumo programos komiteto pirmininkas.

Simpoziumai igauna pastovumą

Jau nuo pirmųjų simpoziumų buvo nutarta juos rengti kas ketvirtį metų Čikagoje. Berengiant trečiąjį simpoziumą, iškilo sumanymas, kad jam reikia duoti pastovią ir legalią formą. Advokatas Povilas Žumbakis buvo paprašytas parengti įstatų. Įstatų priėmimas ir patvirtinimas, jau buvo galima juos įregistruoti Illinois valstijoje. Advokatas Povilas Žumbakis daug prisidėjo prie to, kad įstatas buvo įregistruoti Illinois valstijoje ir tuo būdu buvo gautas leidimas, kaip ne pelno siekiančios organizacijos, aukas nurašyti nuo mokesčių. Gavus vadinamą „charterį“, buvo teisėtai pagrindas ir gairės, kuriomis vadovavosi ir kitų simpoziumų rengėjai. Be to, buvo sudaryta simpoziumo taryba, į kurią įėjo jau minėtų keturių institucijų atstovai. Jeigu, rengiant pirmąjį simpoziumą, žmonės klausinėjo, kas tai yra — tas simpoziumas, tai su kiekvienu tolimesniu simpoziumu, tas žodis pradėjo įsigyti pilietines teises.

Simpoziumo garsas ir Lietuva pasiekė

Nors dar buvo geležinė uždanga, bet 1977 metais ji nebebuvo tokia sandari, kaip Stalino laikais. Kad ir negausiai, bet jau buvo prasidėjęs giminių ir artimųjų abipusis apsilankymas. Neišvengiamai informaci-

ja sklido. Apie Čikagoje rengiamus simpoziumus ir Lietuvoje pradėjo kalbėti. Juos ten stebino tai, kad išėivijoje yra tiek daug mokslininkų, profesorių, profesionalų arba turinčių aukštą ir atsakingą pareigą įvairiose bendrovėse. Tai pradėjo griauti mitą, kurį komunistų partija skleidė apie tai, kaip žmonės yra išnaudojami kapitalistiniame pasaulyje. Visą laiką tebekartojto senas kalbas, kad Amerikoje mokslas yra visai nevertinamas ir net profesoriai koridorius valo. Pirmaisiais pabėgėlių iš Lietuvos atvykimo metais tokių atvejų gal ir buvo. Bet kuomet kalbą pramoko, tai kiekvienas geriau išitaisė. Ta karta, kuri po karo atvyko, nors sunkiai dirbo, bet vaikus ir aukštąjį mokslą leido. Jų vaikai jau buvo tie, kurie simpoziumus organizavo ir juose gausiai dalyvavo.

Pirmoji kregždė iš Lietuvos

Pirmųjų keturių simpoziumų programų dalyviai — prelegentai, buvo grynai išėivijos atstovai arba jau čia gimusieji. Į penktąjį simpoziumą atskrido pirmoji kregždė iš Lietuvos. Tai buvo mielas svečias profesorius dr. Zigmąs Zinkėvičius. Jis padarė pranešimą apie įtvingių kalbos žodynėlių, kuris neseniai buvo surastas. Per simpoziumo uždarymą buvo išreikšta viltis, kad ateinančiame simpoziume gal dalyvaus jau šešetas-septynetas svečių iš Lietuvos. Šalies gale išgirdau nepatenkinamų balsus. „Kad tik jų neprivažiuotų ir mūsų simpoziumų neužgožtų...“ Bet kuomet po

Dešimtojo mokslo ir kūrybos simpoziumo organizacinio komiteto pirmininkas Bronius Juodelis.

ketverių metų į šeštąjį simpoziumą apie 120 dalyvių iš Lietuvos atvyko, tai niekas nepasitenkinimo jau nerodė. Nes

(Nukelta į 4 psl.)

Kelionė per visatą: šeši žingsniai, dvi taisyklės ir saujelė klausimų

AUDRA BALEIŠYTĖ

Yra gerai žinomas juokas, pri- taikomas atitinkamai profesijai. Klausimas: kaip galima atpa- zinti ekstrovertą astronomą? Atsakymas: jis žiūri į tavo ba- tus, kai su tavim kalbasi. Kaip ir žmonės kitose mokslo srityse, kai paminiu, kad studijuojau as- tronomiją, pareinant nuo to, su kuo kalbu, išgirstu įvairiausių atliepių.

Astro 101 kurse pirmųjų me- tų universiteto studentai laukia sužinoti žvaigždžių pavadinimus ir pasiklausyti senųjų am- žių mitologijos paskaitų. Jiems astronomija rodo būsimą leng- viausia iš visų privalomų gam- tos kursų, kaip sakoma „and easy A“. Vogue arba Cosmopoli- tan žurnalų skaitytojos greitai prisipažįsta, kad jos irgi mėgsta mano mokslo sritį ir kad bent kas mėnesį (jei ne dažniau) atidžiai skaito savo horoskopą.

„Gera dalis iš pranašavimų išsi- pildė“, jos man sako. Dažniau- siai šitoks pasikalbėjimas vyks- ta lėktuve arba autobuse, tai nėra kur pabėgti. Reikia pas- varstyti, kiek dar liko laiko ke- lionėje, prieš pradėdant aiškin- ti, kad astronomija skiriasi man griežtai nuo astrologijos. Nes- magu sėdėti šalia naujai pasi- darytų priešių.

Kiti žmonės žino skirtumą tarp šių dviejų profesijų, bet romantiškai išivaizduoja, kad astronomų valandos, jų gyvenimai praleidžiami tolimų kalnų viršūnėse. Tai vaizdas astrono- mo kaip atsiskyrėlio, sėdinčio prie teleskopo naktimis, pie- šiančio tai, ką mato.

Ką galia visoms tokioms pažiūroms atsakyti? Ar jose yra kiek tiesos? Ką iš tikrųjų astrono- mai daro kaip astronomai? Norėčiau dar kelis vaizdus pridėti prie tų, kuriuos tik ką pa- minėjau, bet šį kartą iš mano universiteto astronomijos fakul- teto ir tyrinėjimų, mano kasdieninės aplinkos.

Teleskopai. Kad vartojame te- leskopus, tai tiesa, bet būdas gal truputį skiriasi nuo to ro- mantiško vaizdo, kurį ankščiau minėjau. Keck teleskopas Hava- juose yra šiuo metu didžiausias optinis teleskopas pasaulyje. Jis sudėtas ne iš vieno, bet iš 36 veidrodžių, kurie vartojami kar-

tu, kaip 10 metrų teleskopas. Del to, kad teleskopo veidrodžio dydis nustato, kokio silpnumo objektus ar formas galime ma- tyti. Keck mato tolimiausius mūsų visatos kampus, kokie tik yra žiūrimi nuo žemės. Jį var- todami, astronomai sėdi šiltame kontrolės centre drauge su teleskopo techniku, kuris kompiute- riu nutaiko teleskopą. Reginiai atskleidžiami elektroniniais fo- toaparatais ir įrašomi į kompiu- terio juosteles. Mes nebežiūri- me per patį teleskopą savo aki- mis. Mes vaizdus stebime kom- piuterio ekrane. Yra net obser- vatorijų, kurios taip visiškai veikia per kompiuterius, kad galima jomis naudotis sėdint ki- tame mieste. Astronomams dar vis reikalingi teleskopai, bet teleskopams astronomų veiklos reikmė po truputį nyksta.

Laboratorijos. Astronominiai tyrinėjimai irgi pradeda vyk- ti be teleskopų. Astrochemikai stato instrumentus, kurių pa- galba jie gali simuliuoti tas aplinkybes ir sąlygas, kurios yra erdvėse. Lietuvių kilmės as- tronomės Lucy Žiūrytės labora- torijoje yra kuriamos molekū- lės, kurios, kaip yra teigiama, egzistuoja vandenilio dujų de- besyse. Tų molekulių spektrosko- pinės ypatybės tada prilygina- mos tam, kas matoma per te- leskopus, ir tai padeda mums įvardinti nepažįstamas spekt- roskopines savybes.

Kompiuteriai turi dvejopą pa- skirtį. Mes juos vartojame iš- tirti teleskopais surinktus vaiz- dus. Tuos vaizdus išvalome, juos palyginame vieną su kitais ir pradėdame apskaičiuoti (quantify) jų ypatybes: žvaig- džių ryškumas, planetų pa- viršių ir atmosferų sudėtis, ga- laktikų formas.

Bet kompiuteriai taip pat yra labai svarbūs įrankiai, kuriuos vartojame tirti klausimus, ku- rie ant popieriaus ir pieštuku neįmanomi išspręsti. Jie mums padeda patvirtinti savo intui- ciją ryšium su tais procesais, kurių kitaip neįžvelgtumėm. Pavyzdžiui, per kelias dienas (kompiuterio sprendimo laiko) ir kelias sekundes (stebėjimo ekrane baigtas simuliacijas) mes galime matyti, kaip anglies ir deguonies elementai sukuria- mi ir maišomi teoretinės žvaig- dės gelmėse. Čia svarbu pabrėž- ti, kad vis tiek tas simuliacijas ir apskaičiavimus reikalinga pagrįsti žmogaus pagrindiniu supratimu fizikos ir chemijos.

Matematika ir fizika yra as- tronomijos šerdyje. Be jų mes būtume tik stebėtojai, ne- turėdami jokios apibūdinimo, aiškinimo galios. Tačiau astro- nomai nėra fizikai, bijantys ma- tematikos. Atvirkščiai, iš visų gamtos mokslų, ko gero, mums yra svarbiausias šitas pagrin- das, nes mes esame labiausiai riboti stebėtojai. Neskaitant mūsų Saulės sistemos, mes ma- tome savo tyrinėjimo objektus

Audra Baleišytė kalba apie erdves ir apie astronomų darbą kasmetinėse Ateitininkų studijų dienose Darbo dienos savaitgalį „Dainavoje“, Man- chester, Michigan.

Rimos Polikaitytės nuotrauka

tik vienu laiku (jų vystymosi procese, kuris gali tęstis bilijon- us metų), iš vienos pusės ir iš vieno atstumo. Mes negalime fi- ziškai atkurti žvaigždės, kad jas galėtume stebėti laboratorijoje. Mes tik galime ieškoti papil- domų pavyzdžių ir statistškai stebėti mūsų aplinką: eliptinės galaktikos turi formą, panašią į kiaušinį, nes visos, kurias mes matome, taip atrodo. Formu- lėmis mes priartiname, kiek galime, prie visų tų procesų ir objektų, kurių niekada nei ran- komis, nei akimis nepaliesim.

Šitus fizikos pagrindus astro- fizikai mokosi universitetuose ir per pirmuosius aspirantūros metus. Puslapių puslapiams mes ruošiamo atsakymus, po kurių kartais net sunku atsiminti, koks buvo klausimas. Bet visu formulių sprendimas ir alge- brinė gimnastika turi savo tiks- lą. Visa tai mums padeda su- prasti, apibūdinti ir iš to iš- pranašauti, ką toliau tikimės atrasti. „Gravitational lensing“ yra šviesos kreipimosi nuo savo kelio traukos jėga. Gan trumpa formulė yra pradžia supratimo labai egzotiško reiškinio. Ir su ja mes galime atkurti pozicijas ir ryškumus šitokio vaizdo. Eg- zistuoja tik vienas tolimas ob- jektas, kurio matome keturius atvaizdus.

Kitomis formulėmis mes su- paprastinam save tarp van- denilio debesų ir juose naujai gimusių žvaigždžių. Palyginam su mūsų stebėjimais ir, jeigu modelis teisingas, tie du vaizdai — mūsų matematinės visatos ir mūsų stebėtos visatos — bus panašūs. Sudėtas su skaidremis ir vaizdais, matematikos ir fi- zikos grožis lengviau matomas. Popieriaus puslapyje galime ap- imti erdves.

Dar puslapis formulių, šį kar- tą bendrosios relativistikos (Ge- neral Relativity), kuri mus mo- ko, kad laikrodis suletoja, kai jis yra prie didelės masės. Ši- tomis žiniomis galime nuspręs- ti, kokių pataisyčių reikės nuo- lat pridėti GPS (globalinės po- zicijos nustatymo sistemai, kad ji nepamestų kelių metrų tikslu- mo kas pusdienį.

O gal tu fizikų pastaba, kad astronomija moteriškas moks- las, tikrai buvo pagyrimas? Aš taip ji pasirenku priimti.

Astronomija ne tik sudėtin- gesnė, negu manytumėm, bet irgi be galo žavesnė, negu gyvū- nų formos, nupieštos dangaus skliaute. Gal tais žvaigždynais prasidėjo žmonių mastymai apie visatą, bet ten palikti as- tronomijos apibūdinimą būtų nusikaltimas.

Tai jus kviečiu su manim tru- puti pažūrėti astronomijos ve- lėjus ir apkeliauti jos scenas. Kai kuriais būdais šita iškyla skirsis nuo žemiškų iškylių, ki- tais būdais — ne. Mūsų kelione bus sau pačiai atskaita. Keliau- sim apžiūrėti aplinką, ne tik at- sirasti kokiam nors kosminiame Wampler's Lake.

Mūsų kelionės pradžia yra vienas klausimas: kas mes ran- dame, kas mes matome aplink mus?

Šio klausimo atsakymas pri- klauso nuo kito klausimo atsak- kymo: kaip suprasti frazę „ap- link mus“? Apie kokį mastą mes kalbame? Aplink mus Dainavo- je? Aplink mus žemėje? Aplink mus galaktikoje? Atsakymas: apie visus šiuos, ir dar mažes- nius ir daug didesnius mastus.

Kaip su kiekvienu iškykla, rei- kia nustatyti keleta taisyklių, kuriomis, matysime, visas kos-

(Nukelta į 3 psl.)

Šiame numeryje:

Dešimtojo Mokslo ir kūrybos simpoziumo laukiant • Kelionė per visatą su jauna mūsų astronome • Kalifornijos lietuviai šventė Martyno Mažvydo sukaktį • Paryžietės Rimos Puniškaitės eilėraščiai • Lijanos Kopūstaitės koncertas Lemont'e • Vytautas Kernagis sutraukia tūkstančius į savo koncertą Čikagoje

* Paskaita, skaityta Ateitininkų studijų dienu programoje „Dainavoje“, Manchester, Michigan, šių metų rugpjūčio 30 dieną.

Kalifornijoje švęsta Martyno Mažvydo „Katekizmo“ sukaktis

ALGIRDAS GUSTAITIS

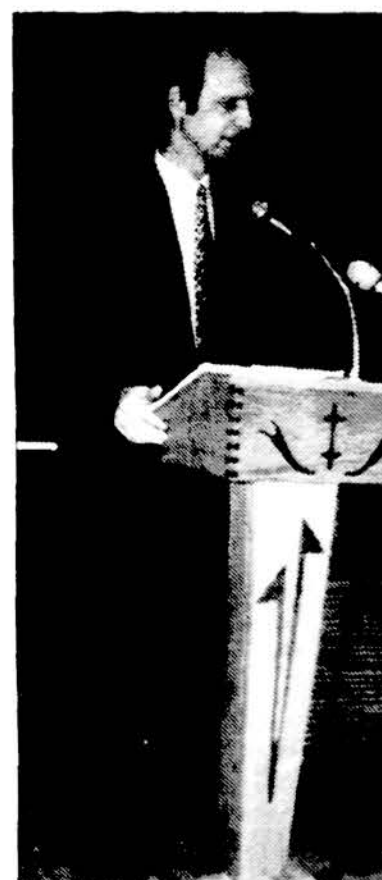
Lietuvos kultūrininkai senokai pradėjo ruošti pirmosios lietuvių kalba 1547 metais Karaliaučiuje išspausdintos knygos pagerbimui. Tokiam svarbiam kultūriniam įvykiui pritarė UNESCO. Lietuvos vyriausybė talkon pakvietė JAV Lietuvių Bendruomenę. Bendromis jėgomis daugiau pasiekama. Vilniuje organizatoriai pakvietė įvykiui garsinti žinomus rašto žinovus: profesorius dr. Domą Kauną ir Lietuvos tautinės Martyno Mažvydo bibliotekos Vilniuje Lituanistikos skyriaus vedėją Silviją Velavičienę. Pagal sudarytą tvarkaraštį jie iš Čikagos atvyko į Los Angeles šių metų spalio 29 dieną ir, pakviesti, apsisėjo mano pastovėje.

Spalio 30 dieną ilgametis garso University of California—Los Angeles profesorius dr. Algirdas Avizienis, buvęs Vytauto Didžiojo universiteto Kauo rektorius, supažindino svečius su UCLA fakultetais, bibliotekom, lietuvių skulptorių kūriniais ir kitom dėmesio vertom idėjom.

Lapkričio 1 dieną Los Angeles Šv. Kazimiero parapijos Lituanistikos mokyklos vedėja Marija Sandanavičiūtė-Newsom supažindino su mokytojais, pakvietė priešpiečiams su mokytojais, gardžiovoms skaniais „cepeliniais“.

Vidurdienį parapijos salėje, gražiai išrikuotose kėdėse, knibždėjo lietuviškos mokyklos jaunimėlis, šypsojosi tėveliai. Mokyklos vedėja paaikšino šio subvimo prasmę, paklausinėjo mokinių apie Mažvydą, dalinosi žiniomis su jaunimėliu, patikslintos buvo senųjų lietuviškų knygų datos.

Prie pulsto pakviesta Silvija Velavičienė patraukliai, idomiškai kalbėjo apie lietuviškas knygas, jų svarbą jauniems ir vyresniems. Be lietuviškų knygų būtų nyku, jaustume žinių trūkumą, mūsų tautinė kultūra nukentėtų. Vilniuje Tautinė Martyno Mažvydo biblioteka renka, saugo, globoja visas lietuviškas knygas, jų paskaityti kasdien ateina daug žmonių. Kai atvykusi į Lietuvos sostinę Vilnių, kalbėjo Velavičienė — aplankykite Mažvydo biblioteką, susipažinkite su joms nežinomom knygom, sužinotumėte ką nors naujo. Jei savo namuose turite perskaitytų ar jums nereikalingų knygų — jų neišmeskite, pasiūskite savo artimiesiems ar bibliotekoms Lietuvoje. Jas vi-

Iš Vilniaus atvykęs istorikas profesorius dr. Domas Kaunas Los Angeles Šv. Kazimiero parapijos salėje kalbėjo apie Martyno Mažvydo 1547 metais Karaliaučiuje išspausdintą pirmąją knygą lietuvių kalba.

Algirdo Gustaitio nuotrauka

Prie University of California—Los Angeles bibliotekos Martyno Mažvydo „Katekizmo“ sukakties minėjimo progą atvykę svečiai iš Lietuvos ir juos priėmė kaliforniečiai: (iš kairės) Algirdas Gustaitis, Silvija Velavičienė, profesorius dr. Algirdas Avizienis ir profesorius dr. Domas Kaunas.

Algirdo Gustaitio nuotrauka

Los Angeles lituanistikos mokyklos vedėja Marija Sandanavičiūtė-Newsom lapkričio 1 dieną Šv. Kazimiero parapijos salėje kalbėjo joms vadovaujančios mokyklos mokiniam Martyno Mažvydo sukakties minėjimo progą. Klausėsi kelios dešimtys mokinių ir kai kurių jų tėvų.

Algirdo Gustaitio nuotrauka

sas saugome, kataloguojame, branginame. Turime daug knygų apie Mažvydą ir jo 1547 metais išspausdintą pirmą lietuvių kalba knygą. Paklausinėkite, gal kas turi senesnių lietuviškų knygų, tokios mums labai svarbios, atsiųskite, talkinkite. Branginkite knygas, ypačiai lietuviškas, jas skaitykite, žinomis pasikeiskite su draugais, artimaisiais ir pažįstamais. Martyno Mažvydo bibliotekos adresas: Gedimino prospektas 51, Vilnius 2635, Lietuva/Lituanija.

Profesorius dr. Domas Kaunas taip pat pirmiaisiais sakiniais sudomino mokinius, visus atsilankiusius. Seniau, kai buvo spausdinama Mažvydo parašyta knyga, nedaug žmonių mokėjo skaityti, rašyti. Prie valdovų rūmų buvo mokytojų žmonių, kurie rašė padiktuotus laiškus, skaitė gautus raštus. Senovėje įvairios valstybės vartojo ne savo krašto, ne savo žmonių vartojamą kalbą, bet rašė lotyniškai ar kuria kita kalba. Martynas Mažvydas buvo pirmas lietuvis, kuris suprato, kad lietuviams reikia lietuvių kalba knygos, nes jie juk kalbėjo ne lotyniškai, o savo gimtąja kalba. Reiškia, 1547 metais ne tikai Didžiojoje Lietuvoje jo sostinė Vilniuje, bet ir Mažojoje Lietuvoje arba Prūsų krašte, dideliame Karaliaučiuje, reikėjo lietuvių kalba spausdintos knygos. Mažvydas buvo neturtingas, neturėjo gerų drabužių, neturėjo atliekamų pinigų, bet įstengė parašyti ir išspausdinti lietuvių tautai labai svarbią knygą, kurią vertiname po kelių šimtų metų. Jis savo knygoje rašė ne vien katekizmo tiesas, bet ir kitomis temomis, reiškia, toji knyga buvo idomi. Kaimyninės tautos, maždaug tuo pat laiku, spausdino savo knygas, kurios buvo daug menkesnės ir mažesnės už Mažvydo parašytą, išleistą *Katekizmą*, turintį 79 puslapius. Reiškia, lietuviai buvo pažangūs, kultūringi.

Per šimtus metų apie tą knygą parašyta įvairiomis kal-

Silvija Velavičienė, Lietuvos tautinės Martyno Mažvydo bibliotekos Lituanistikos skyriaus vedėja, kalbėjo Los Angeles lituanistikos mokyklos mokiniams lapkričio 1 dieną Šv. Kazimiero parapijos salėje.

Algirdo Gustaitio nuotrauka

bomis daug knygų. Jei norėtume sužinoti, kas ir kada rašė apie Mažvydą 1547 metais Karaliaučiuje išleistą pirmą lietuvišką knygą, dar kartą peržiūrėkime salės pakraščiais išstatytus lapus, didelius atspaudus, įsitikinsite, kaip labai vertinta mūsų aptariama knyga. Lietuvių tautos kultūra naudojasi kitos tautos ir valstybės, įskaitant Jungtines Amerikos Valstybes. Lietuvių kalba labai sena, žodžiai, jos mokosi švietimieji įvairių valstybių universitetuose. Pastebėkite ir įvairiose valstybėse meniškai sukurtus ekslibrisus, gerbiant Mažvydo prieš 450 metų išleistą knygą. Tai įrodymas, kad verta mylėti senas, geras knygas, jas pažinti meniškai pagaminti ekslibrisai ar knygos ženklai. Gal ir jūs turite ekslibrisų savo knygoms žymėti? Vilniuje mes labai saugome senas knygas, labiausiai branginame Mažvydo 1547 metais spausdintą lietuvišką knygą.

Jaunimėlis po paskaitų salės pakraščiuose apžiūrėti išstatytus iš Lietuvos atvežtus retus spaudos rinkinius, ekslibrisus. Kiekvienam mokiniui buvo įteikta nedidelė knygutė svarbia tema.

Sekmadienį, lapkričio 2 dieną, Šv. Kazimiero parapijos bažnyčioje 10:30 v. r. buvo aukojamos šv. Mišios lietuviškai. Klebonas kun. kan. Algirdas Olšauskas pabrėžė Mažvydo sukaktį, kvietė atvykti į parapijos salę minėjimui-akademijai, kuri

Los Angeles, Kalifornijoje, Šv. Kazimiero parapijos salėje 1997 m. lapkričio 2 d. po Martyno Mažvydo sukakties minėjimo: programos dalyviai (iš kairės) Algirdas Gustaitis, Gražina Landsbergienė, Lietuvos konsulas Vytautas Čekanauskas, Silvija Velavičienė, poetas Bernardas Brazdžionis, profesorius Domas Kaunas.

Vytauto Fiedzinskio nuotrauka

Kitoje salės pusėje, ant dviejų ilgų stalų, išdėstytos iš Lietuvos atsiųstos knygos, leidiniai apžiūrėjimui ir, kas nori, nusipirkimui. Ir čia gausu žmonių.

Invokaciją sukalbą kun. Stanislovas Anužis.

Minėjimą atidarė Algirdas Gustaitis. Dėkoja Lietuvos vyriausybės atstovams už tokio reikšmingo įvykio vykdymą tarptautiniu mastu. Malonu, kad talkon pakvietė JAV ir Kanadoje gyvenančius lietuvius. Norime tikėti, kad ir ateityje Lietuvos vyriausybė su užsienyje gyvenančiais lietuviiais bendraus kaip lygūs su lygiais, kaip lietuviai su lietuviais. Taip turėtų būti, nes esame tos pačios lietuvių tautos nariai. Mes džiaugiamės, kad Lietuvos Kultūros ministerija atsiuntė vertingų knygų, leidinių, plakatų, ekslibrisų, išspausdintų, sukaupitų pirmajai lietuviškai knygai pagerbti, su ja susipažinti, tam išleidusi daug pinigų, pakvietusi žinovų, talkininkų. Džiugu, kad greta svarbių leidinių ar jų atspaudų, paskirė lapą — pakvietė ir paskolino du Mažvydo raštų žinovus, kuriuos netrukus išgarsins: tai istorikas, profesorius Domas Kaunas ir garsioji bibliotekininkė Silvija Velavičienė. Mūsų pagarba ir padėka jiems.

Minėjimo programai vadovauti kviečiamas Algimantas Žemaitaitis. Maloniai nuteikęs susirinkusiuosius, jis pakviečia Lietuvos Respublikos generalinį garbės konsulą Los Angeles Vytautą Čekanauską. Konsulas Čekanauskas pasidžiaugė gražiu bendravimu su tautiečiais iš Europos per Atlanto vandenyną mus pasiekusiais Šiaurės Amerikos žemyn. Mes taip pat mylime knygas, o Martyną Mažvydą ypatingai. Mums brangus lietuviškas žodis, tolimuose kraštuose gyvename kelias dešimtis metų, o lietuvių kultūros stengiamės nepamiršti žodžių ir raštų. Šioje salėje yra keletas lietuvių iš Lietuvos (atvykusių tarpe buvo Gražina Landsbergienė, Lietuvos Respublikos Seimo pirmininko žmona). Skatino visus branginti lietuvių raštą, kalbą. Lietuva jau keleri metai yra nepriklausoma valstybė, bet iš tenai gaunama spauda kartais sunkiai suprantama, reikia mokėti kelias kalbas, kad suprastume kiekvieną žodį. Lietuvių kalba yra mūsų tautos pasididžiavimas, ją brangino Martynas Mažvydas. Mūsų, užsienyje gyvenančių, lietuvių spaudoje, daug rašyta, nurodyta gausybė Lietuvos laikraščiuose, žurnaluose, knygose prikašiotų svetimų kalbų žodžių, paniekimus mums visiems suprantamus lietuviškus. Gelbėkime visi lietuvių kalbą nuo

naikinimo mūsų brangioje Lietuvoje!

Muzikui Viktorui Raliui akompanuojant, solistė Stasė Pautienienė giedojo Mažvydo užrašytas giesmes: „Dešimt Dievo įsakymų“, palikęs fortepijoną, prie jos giedojimo prisidėjo Viktoras Ralys. Jie pagiedojo „Gyvenimą tas turės“.

Sveikinimą Amerikos lietuviams, parašytą Vytauto Landsbergio, Lietuvos Respublikos Seimo pirmininko, Pirmosios lietuviškos knygos 450 metų sukakties minėjimo valstybinės komisijos pirmininko, perskaitė Algimantas Žemaitaitis. Poetas Bernardas Brazdžionis tarė žodį apie Mažvydo katekizmą — pirmąją lietuvišką knygą. Skaitė savo poezijos, priitaikytas šiam įvykiui. Ji skambėjo švelniai, lyg atbalsiu toliuose likusiam Martynui Mažvydui, tarsi istorinės praeities vizija.

Mokslininkas Domas Kaunas, Vilniaus universiteto profesorius, išstudijavęs Martyno Mažvydo *Katekizmą*, Prūsų kraštui ir visai lietuvių tautai šviesą knygos pavidalu, nagrinėjantį dėstę jos nepaprastą reikšmę. Jei ne ji — šiandien gal nekaltėtume lietuviškai. Mažvydas jaunystėje nemokėjo vokiškai, gyvendamas Karaliaučiuje, suprato, kad mūsų tautai reikia sava kalba knygos, rašto. Sugebėjo, neabejotinai nugalėjęs daug kliūčių, parašyti sava kalba knygą, idomią ir didelę, net 79 puslapių. Tais laikais kai kurie mūsų kaimynai išleido panašios paskirties pirmas knygas, kurios buvo mažesnės, nuobodžios turiniu. Martyno Mažvydo knyga, Karaliaučiuje išspausdinta 1547 metais, ne tikai įrodė to krašto lietuviškumą, bet joje panaudoti lietuviški žodžiai, sakiniai pradėjo lauzyti iki tol įsigalėjusią lotynišką. Tai buvo pradžią, tarsi kibirkštis, sutvirkusi lietuvių tautai. Tuo metu Karaliaučiuje ir kitur lietuviai mokslu vyrai plačiai darbavosi savo tautos naudai.

Lietuvos tautinės Martyno Mažvydo bibliotekos Lituanistikos skyriaus vedėja Silvija Velavičienė kalbėjo apie lietuvišką žodžio ir rašto kėlią, pradėtą Martyno Mažvydo, kaip jau girdėjome, 1547 metais. Pirmieji lietuviški raštai buvo spausdinti Prūsijoje, lietuviškame, nors vokiečių pavergtame krašte. Mažvydas išspausdino keletą lietuviškų knygų. Šimtmečiais vyko kova už lietuvišką žodį, raštą. Prisimename, kai Rusijos carai buvo uždraudę lietuviškai spausdinti knygas, kai persekiojo už lietuvišką žodį — Prūsijoje lietuviai spausdino knygas, žurnalus, juos slapta gabeno į Lietuvą, kaip *Aušrą*, *Varpą* ir daug kitų.

Stengiamasi visas lietuviškas knygas, net senus kalendorius, surinkti, įrašyti į kartotekas, laikyti bibliotekose, kad jomis galėtumėte naudotis skaitytojais. Mažvydo bibliotekoje Vilniuje yra milijonai knygų įvairiomis kalbomis, daug tūkstančių knygų lietuvių kalba. Mes saugome, vertiname, branginame kiekvieną lietuvišką knygą. Mums labai brangus užsienio lietuvių spausdintas lobynas Amerikoje ir kituose kraštuose, įvairiose valstybėse. Turime daug knygų spausdintų Jungtinėse Amerikos Valstybėse, įskaitant ir Los Angeles, Kalifornijoje. Detališkai katalogavome *Metmenis* ir *Aidus*. Išleido atskirose knygose. Ten rasite visur Amerikoje ir, aišku, Los Angeles gyvenančius ar gyvenančius rašytojus, pažymėtos jų knygos, straipsniai. Mes labai džiaugiamės Los Angeles daug metų leistu žurnalu *Lietuvių dienų*, dabar dirbame prie to gražiai iliustruoto, gero popieriaus, vertingų straipsnių žurnalo pilno katalogavimo ir jo išspausdinimo knygą. Turime pilną *Lietuvių dienų* komplektą.

Juo naudojames, kai reikia kokio rašytojo ar kitokio žinomo veikėjo nuotraukos, papildomų žinių. Esame labai dėkingi to puikaus žurnalo leidėjui Antanui Skiriui, tą žurnalą leidusiam, iki sveikata leido. Gaila, kad jam sunegalavus niekas nenorėjo ar nesugebėjo tęsti tokį lietuvių tautai svarbų žurnalą.

Apžiūrėkite šioje salėje išstatytus rinkinius apie Martyną Mažvydą. Čia ne viską atvežėme, yra daug daugiau spaudos net svetimomis kalbomis. Apžiūrėkite ekslibrisus — knygos ženklus. Artėjant Mažvydo parašyto, išleisto veikalo 450 metų sukaktį, Lietuvos vyriausybė pasauliye paskelbė ekslibrisų konkursą. Dalyvavo dailininkai iš daugelio valstybių, gavome daug gražių, įvairių kūrinių, nes į knygas klijuojami knygų ženklai būna nedideli. Gal ir jūs norėsite savo knygas ženklinti meniškais ekslibrisais, jais keisites su kitais, gal tai padės jums daugiau pamilti geras knygas.

Baigus paskaitas, pranešimus apie Martyną Mažvydą profesorius Domas Kaunas kalbėjo apie pirmą lietuvišką knygą JAV — Mykolo Tvarausko žodyną, išspausdintą 1875 metais. Tos knygos — žodyno vienintelis egzempliorius atrastas Lietuvoje, šios parodos proga fotografiniu būdu perspausdintas. Didžiai nusipelnusiems asmenims pagamintas gražus medalis, tik 100 egzempliorių. Vienas medalis įteiktas mirusių mecenatų Bronės ir Petro Martinaičių palikuoniams.

Pabaigos žodį tarė minėjimo vadovas Algirdas Gustaitis. Anksčiau negu Prūsijoje išspausdinta pirmoji lietuviška knyga, daug įvykių buvo prieš tai ir po to. Prūsai yra didžiausia lietuvių tautos gentis, jie 16-ajame amžiuje prieš Kristų gintaru prekiaavo su graikais. Žymus Romėnų istorikas Tacitas aiškiai, tai reiškia lietuvių gentį, savo raštuose mini 98 metais po Kristaus. Devintojo amžiaus gale anglų jūrininkas Vulfstan pasiekė prūsų žemėse, esanti dabartinį Elbingą, jo nuotykius aprašė ispanas Orozius, į anglų kalbą išvertė Anglijos karalius Alfredas Didysis, ten yra išskirtinai idomių žinių apie tuolaikinius prūsus. Kryžiuočių ordinui 13-ajame amžiuje okupavus prūsus, vienas žymiausių prūsų genčių vadas Herkus Mantas, kryžiuočių sugautas apie 1275 metus, be teismo pakartas ir dar perdurtas kalaviju. Žalgirio kautynės įvyko 1410 metų liepos 15 dieną. Karaliaučiaus universitetas buvo įkurtas 1544 metais. Pirmas rektorius — lietuvis Abromas Kulvietis. Universitete studijavo daug lietuvių, taipgi ir Martynas Mažvydas. Pasizymejo daug lietuvių-prūsų kultūrininkų, įskaitant 18-ojo amžiaus lietuvių klasiką Kristijoną Donelaitį. Tarp 18 ir 20 amžių prūsų okupantai įsteigė lietuviškai pavadinus kavalerijos ir artilerijos pulkus. 1918 metais Mazosios Lietuvos Tautinė taryba raštu ir parašais 1918 metų lapkričio 30 dieną prašė, kad Mažoji Lietuva būtų prijungta prie Didžiosios Lietuvos. Šiandien, gerbdami Martyną Mažvydą, mes labai trumpai paminiame tik jo veiklos dalį. Lauktina išsamios Prūsijos ir Lietuvos prūsų krašto istorijos.

Nuoširdžiai dėkojame iš Lietuvos atvykusiems lietuviškos knygos istorikams profesorium Domui Kaunui ir bibliografei Silvijai Velavičienėi. Jų paskaitos mums davė daug naujų žinių, duomenų. Ačiū jiems! Ačiū ir visiems šiame minėjime kalbėjusiems, ir daugeliui kitų talkininkų, ruošiant Martyno Mažvydo pagerbimą. O dabar pasivaikinkime darbdėsiuos *Dalios Raguoskienės* paruoštomis vaišėmis, ant ilgų stalų sukratomis. Dar kartą ačiū, ačiū visiems!

Kelionė per visatą...

(Atkelta iš 1 psl.)

mosas seka. Gamtoje yra daug tokių taisyklių, bet aš čia dvi pabrėšiu.

1) **Trauka.** Tai yra gamtos tvarka. Ji galioja nuo dulkių masto ligi visatos masto. Mes visi ja sekame, norime ar ne. Kiekviena masė traukia kiekvieną kitą masę: mano popieriai mane traukia, aš juos traukiu atgal. Jūs visi vieni kitą, ir kėdės, ir sienas traukiate. Bet traukos jėga priklauso nuo masės dydžio. Užtai, kad žemė yra didžiausia artima masė, mes visi (žmonės ir popieriai kartu) jos trauką stipriausiai jaučiame. Trauka irgi svarbi, dėl to, kad jos veikimo sritis begalinė. Tolimesnės masės masė mažiau traukia, bet ta jėga niekad nesunyksta visiškai. Visos masės visatoje mus traukia bent truputėlį. Mes tik to nejauciame, nes mes per arti esame prie žemės.

2) **Greičio riba.** Vairuojant mašiną vis yra kokia nors riba, kurios reikia laikytis, net jeigu ta riba nustatyta tos mašinos mechaninių apribojimų. Dėl to, kad visos žinios apie mūsų aplinką mums ateina per šviesą, mums rūpės šviesos greičio riba. Šviesa sklaidžiasi erdvėje 300,000 kilometrų per sekundę greičiu, ne greičiau, tarsi būtų nustatytas koks nors kosminis "cruise control".

Galų gale paminėsiu, kad mūsų išskyles žingsniai bus truputį egzotiški. Užtai, kad astronomijoje susiduriame su masėmis nuo atominių ligi visatos, negalime tradiciniais žingsniais keliauti. Jeigu žingsniai per dideli, mes nematysime planetų nei žvaigždžių. Per maži žingsniai, ir niekur neuvyksim ligi vakarienių po šitos paskaitos. Tai mūsų žingsniai padidės pakelyje. Kas sekantis bus daug sykių didesnis už ankstesnį. Ir atstumų matas iš pradžių skambės keistai.

Mes keliausime šviesmečiai. Dėl to, kad šviesa keliauja nuolatiniu greičiu, per nustatytą laiką, jį visi nukeliaus tą patį nuotolį. Panašiai, jei galėtume visi keliauti iš Čikagos ligi Dainavos važiuoti 65 mylias per valandą (be sustojimų), visuomet užtruktų tiek pat laiko atvykti. Nustatydami greičio ribą, ir žinodami, kiek laiko važiuojame, mes galime maždaug atspėti, kaip toli nukeliausime. Štai veikia šviesmečiai, šviesminutės, šviessekundės. Laikas ir atstumas pasikeičia pavadinimais ir rodos nebeatskiriami. Jeigu viena šviessekundė lygi 300,000 kilometrų, tai šviesmetis išeina beveik vienas bilijonas kilometrų. Didelis skaičius, bet matysim, kad tuoj tiek šviesmečių ir nukeliausime.

Pirmas žingsnis:

MĖNULIS: Artiausias dangaus objektas prie Žemės. Jis mums iškelia visokiausius klausimų ir atsakymų. Jis yra maždaug viena šviesos sekundė nuo Žemės. Mėnulis nepalieka mūsų dangaus dėl Žemės traukos įtakos. Jo paviršius mus moko apie saulės sistemos ir Žemės istoriją. Čia, Žemėje, paviršius vis atsinaujina: vandens, vėjų grandynų ir ugnikalnių prastėjimu. Retai mes randame įrodymų mūsų smarkių istorijos. Mėnulyje nėra nei atmosferos, nei vandens paslepti laiko ir trenkimų liekanų. Stebint Žemės paviršių, matytumė, kad retai kas atsitrūkia iš mūsų planetos. Mūsų gyvenimų laikotarpis, net žmonijos laikotarpis, tai teisingas teigimas, bet Mėnulyje pradedam suprasti, kad per visą saulės sistemos istoriją nebuvo taip ramu. Mėnulio paviršiuje ne tik vienas ar du krateriai matyti, bet krateriai virš kraterių virš kraterių. Beveik neaišku, ar net

Erdvėse susiduria Antennae galaktikos — kaip 1996 metų sausio mėnesį gautą vaizdą išsiaiškino astronomai šiuo metų spalio mėnesį.

matyti nepalietas paviršius. Ir Žemė perėjo tokią praeitį.

Štai artiausias kaimynas. O kas toliau?

MARSAS: Kai Žemė ir Marsas artiausi vienas kito, nuotolis tarp jų yra maždaug 10 šviesminučių. Todėl ir yra taip sunku būti Mars Sojourner vairuotoju, kuris kontroliuoja tą vežimą nuo Žemės. Pasuki kampą, ir tik 20 minučių vėliau sužinai, ar atsimuši ir akmenį, ar ne. Marsas yra žymiai mažesnis ir lengvesnis už Žemę, tai ten traukos jėga mažesnė. Jo paviršiuje gali kilti kalnai kaip Olympus Mons, kuris kyla 65 kilometrų nuo planetos paviršiaus. Bet dar įdomesni vaizdai matyti: jeigu čia būtų Žemės nuotrauka, greit spėtumė, kad čia upės tekėjo. Dabartinis Marsas neturi užtenkamai tirštos atmosferos, kad vanduo galėtų laisvai stovėti ar tekėti. Bet yra įrodymų, kad praeityje buvo paviršiuje vandens. Ir kai buvo tirštesnė atmosfera, pavojaingi ultravioletiniai spinduliai nepasiekė planetos paviršiaus. Gal ir gyvybė ten vystėsi. Mes kas sykį keistesnius organizmus čia žemeje randame: kurie auga be šviesos, be deguonies, kurie klesti nepaprastose šaltuose arba karščiuose. Jau tiek kartų mus gyvybė yra nustebinusi, ką jįnai gali išlaikyti, kad nebegalime išpranašauti, kur būtinai galės ar negalės ji prasidėti.

JUPITERIS: Kitas mūsų Saulės sistemos keistuolis. Jis kieto paviršiaus neturi. Jis didelis kamuolys dujų, kurio sukimas kelia stiprias audras (panašias į dailias juostas) jo atmosferoje. Jis daugiau nei šimtą kartų didesnis už Žemę, ir iš tikrųjų įeina tarp planetų ir žvaigždžių kategorijų. Jis skraiduoja aplink Saulę ir negimdo savo paties atominės jėgos — kaip planeta. Bet jis sudėtas iš dujų, ir aplink jį sukasi mažų planetų dydžio palydovai — kaip Saulė. Jo mėnulių šeima patiama Galilėjui patvirtino teigimą, kad ne visa Saulės sistema turi sukis aplink Žemę, kad mažesnės masės sukasi aplink didesnes, tai gal ir Žemė sukasi aplink Saulę — ne atvirkščiai, kaip tada buvo galvojama.

SAULĖ: Dabar sutiksime mūsų sistemos vadovę, Saulę. Jinai nuo mūsų sėdi 8 šviesminučių nuotolyje. Jeigu šiuo momentu ji užgestų, mes dar aštuonias minutes matytumėme šviesą. Lengva yra užmiršti,

kad jįnai pati yra žvaigždė, ir kaip žvaigždė — gana vidutinė. Ji rūšiuojama kaip žvaigždė dėl to, kad gamina savo paties šviesą. Ji šviečia, ne tik atspindėdama šviesą, kaip planetos.

Šitie procesai vyksta, nes jįnai sudaryta iš užtenkamai dujų masės, kad spaudimas jos centre pakelia temperatūrą pakankamai, kad branduolinės reakcijos gali veikti. Mes jos amžių nustatome 5 bilijonus metų, ir spėjame, kad dar tiek metų gyvens. Ir saulė mums kitą svarbų įrodymą pristato: jeigu jįnai tikrai vidutinė žvaigždė savo ryškumu ir mase, mes pradedam suprasti, kokie nuotoliai yra tarp mūsų ir kitų nakties žvaigždžių.

Jau mes pasirodė antrą žingsnį nukeliauti:

Kita artiausia žvaigždė yra 3 šviesmečius nuo mūsų. Šis atstumas yra vidurkis tarp žvaigždžių. Yra įdomu pastebėti, kad šitai reiškia, jog atstumas tarp žvaigždžių yra 100 milijonų kartų tiek, kiek vienos žvaigždės didumas. Jei kalbėtume žmogaus mastu, vieną žmogų paliktumėme Žemėje, ir prie jo artiausius žmogus būtų Mėnulyje. Jie niekad nesusitiktų. Taip ir žvaigždės niekad nesusiduria. Tarp jų yra per daug erdvės.

Šitai nereiškia, kad tarp žvaigždžių yra tik tuščia erdvė. Yra dujų ir dulkių, atomų ir molekulių. Yra vandenilio debesų, iš kurių žvaigždės gimsta, ir iš kuriuos jų medžiaga grįžta, kai jos miršta.

Aplink mus matome vandenilio debesis, sudarytus iš elementų, kurie buvo sukurti visatos kūdikystėje. Juose trauka valdo jų vystymąsi, ir kur yra truputį daugiau medžiagos, tuoj pradeda masė susirinkti. Dujos krenta į centrą, kur kyla spaudimas ir kyla temperatūra iki 15 milijonų laipsnių, kur užsidedama (pradedama branduolinė reakcija) branduolinė reakcija versti vandenilį į helį, žvaigždė gimsta. Ji gyvena (ir atlaiko traukos jėgą) tol, kol yra deginamo kuro. Ji keičia vandenilį į helį, helį į sunkesnius elementus. Kai nebėra ko deginti, jįnai užgesina, vėl trauka perima jos vystymąsi, ir jįnai susitraukia. Galų gale, jįnai lieka arba mažas tankus kamuoliukas deguonies ir anglies, arba sprogdama traukos ir atominių jėgų rungtynės ir tampa supernova. Šita antroji galimybė išleidžia naujai sukurty (per paskutines jos gyvenimo minutes) elementų ir tarp-

žvaigždinę erdvę, kurie gali būti vartojami kurti naujas žvaigždes, jų planetas ir žmones. Tiksliai sakant, mūsų visi sudėtiniai atomai buvo sukurti tokiuose žvaigždžių sproginuose. Kosmosas patsai neparūpino sunkesnių elementų, negu vandenilis ir helis savo gimime. Net mūsų — žmonių pradžia apokaliptinė.

Dar vienas žingsnis.

Mes nakties metu matome, kad yra žvaigždžių aplink mus. Tiksliau sakant, apie 10 bilijonų jų, kurios susivienija į tą, ką mes vadiname galaktika. Mūsų galaktika, Paukščių takas, sudaryta tų visų žvaigždžių, kurios skraido aplink jos centrą. Iš tolo, jįnai atrodytų kaip lėkštė, plokščia, besisukanti apie savo centrą. Nuo vienos pusės į kitą jos matas 100,000 šviesmečių, ir Saulė yra apie 25,000 šviesmečių nuo jos centro. Mūsų Saulei trunka kokius 200 milijonų metų apskristi aplink centrą tik vieną sykį. Jau dabar skaičiai, metai, ir atstumai darosi tokie dideli, kad protas jų dydžio net nebesuvokia. Jie tik lieka dideli skaičiai. Ir čia prieiname prie mūsų atstumų matų naudingumo. Jie mums pasako, kaip seniai šviesa turėjo pakilti tų, į ką mes žiūrime, kad mus pasiektų dabar. Atstumas vėl su laiku apsimaino vietomis. Kuo toliau mes žiūrime atstumu, tuo toliau į praeitį matome. Saulė yra 25,000 šviesmečių nuo galaktikos centro... ta šviesa, kurią mes šiandien matome iš to centro, ji paliko, kai žmogus pirmą kartą atvyko į Šiaurės Amerikos žemyną, 25,000 metų prieš.

Dar vienas žingsnis.

Letai einame, dar tik mūsų ketvirtas žingsnis, bet taip toli kas sykį, kad gal dar ne per daug nuobodu. Dabar mūsų vaizdas apima beveik milijoną šviesmečių. Matome, kad mūsų galaktika ne viena kaba erdvėje. Aplink ją skraido kiti vietiniai tiek pat žvaigždžių. Šių kaimynų, galaktikų formos ir masės tokios įvairios, kad tartum kosminį zoologijos sodą suradome. Mūsų galaktika turi spiralines ryškes, kurios nusotos jaunomis, ryškiomis žvaigždėmis, ir tarp jų tamsiais dulkių takais. Artiausios prie mūsų galaktikos yra palaidesnės rūšies, daug mažesnės, ir nelabai apsiaprendusios dėl savo formos. Jos skraido aplink mūsų galaktiką, ir jas galima palyginti į kokios nors planetos mėnulius arba palydovus. Kas sykį, kai didesni mastai stebime, randame traukos įvedamą tvarką — orbitas. Net spiralinių, palaidų, ir eliptinių (kiaušinio formos) galaktikų klasėse matome tiek įvairumo, kiek tarp snaigiu. Kiekviena skirtinga, kiekviena nuostabi. Ir kai kurios, kai priartina pakankamai, traukos jėga mis saveikauja. Jų formos keičiasi, kol jos viena aplink kitą skraido. Kartais jos susilieja, ir lieka tik viena jauna galaktika. Kosmosas nėra rami vieta.

Dar žingsnis: ir matome galaktikų spiečius, ir galaktikų masto matome traukos tvarką. O toliau, kai pasižiūrime ir skaičiuojame galaktikas, pastebime, kad jos visos, rodos, traukiasi nuo mūsų. Kuo toliau mes žiūrime, tuo greičiau jos bėga nuo mūsų. Galėtumėte spėti, kad nors ir Galilėjus mus nustatė nuo Saulės sistemos centro, mes pagaliau su savo galaktikos pozicija randame save vėl centre.

Bet yra kitas atsakymas. Kad mes irgi tolstame nuo kitų galaktikų, kad iš tikrųjų, visata plečiasi, ir galaktikos joje tolstą viena nuo kitos. Nėra centro, bet iš kiekvienos galaktikos perspektyvos rodos visos kitos tolinasi. Galima prilyginti šitą mūsų trijų erdvių dimensijų tikrovę dviejų dimensijų baliono

Rima Puniškaitė

ŽVAIGŽDŽIŲ TILTAI

Šešių stiklų durlangis,
medis ir vorų šilkas
ir vėjo legendos aplink...

viskas gražu...

tik pavydžiui medžiui
kuriam nereiks išvažiuot...

Lyg vėjas pienės pūką —
švelniai iš tolo,
iš arti —

mane palietį sapne...

Širdies rateliu
Tavo šypsenas
verpiu į svajonę —

verpiu į sidabro sapnus.

Vėjas neša dovaną —
naktįje man seka pasakas...

vėjas atneša sidabro sraigę
svajonių šiaurėj
ir tolimą giesmę...

Ateik —
nueisim į užburto kraštą
kur sraigės gieda švelniausiai...

užsimerk ir klausykis...
klausykis sraigės giesmių.

Vėjas alsuoja
tarp medžių ir krūmų...

Ramunės lopšinė
savo vaikams...
apie sraigės kelionę
per tolimą pievą,
apie žvaigždžių gražumą
per ištisą naktį...

Lauko Ramunė
migdo vaikus
ir tarp medžių ir krūmų
tik vėjas alsuoja...

Ateis medvilnės žiedas
apsirengęs audroj,
atplauks jis vėjo laivu...

Apsirengęs audroj
atneš jis lietaus,
atneš jis pavasarį
vėjo laivu...
viską rytoj —
atneš medvilnės žiedas
apsirengęs audroj.

Ir naktinė sraigė giedos audroj
kai medvilnės žiedas ateis...
kai lis pavasaris,
kai gėlės šoks...

viską rytoj...

atneš medvilnės žiedas
apsirengęs audroj...

Rima Puniškaitė yra Kanados lietuaitė, gimusi Montrealyje 1950 metais. Augo ir mokslus baigė Toronte. Nuo 1980 metų gyvena ir dirba Paryžiuje, Prancūzijoje. Prancūzų kalba parašyti jos eilėraščiai pasirodė prancūzų spaudoje praėjusiais metais. Džiaugiamės, galėdami skaitytojams pateikti šiam *Drugo* priedo numeryje ir nedidelį plauštą jos eilėraščių lietuviškai.

ATIDARYTAS BRITŲ TARYBOS ŠVIETIMO CENTRAS

Kauno technologijos universitete (KTU) spalio 1 d. atidarytas Britų švietimo ir informacijos centras, skirtas dėstantiems ir studijuojantiems anglų kalbą bei asmenims, dalyvaujantiems Tarybės veikloje ir jos koordinuojamuose projektuose. Naujosios įstaigos atidaryme taip pat dalyvavo Didžiosios Britanijos ambasadorius Lietuvoje Thomas Macan bei Britų Tarybos direktorius Baltijos šalims Ian Stewart. Šiame centre bus galima naudotis sukaupta metodine anglų kalbos literatūra, žodynais, žinytais, enciklopedijomis, įvairių mokslo sričių knygomis. Jau yra užprenumeruoti 26 periodiniai leidiniai. Centre informacija gales gauti ir visi norintys studijuoti Anglijoje ar Airijoje. Britų Tarybos informaciniai centrai taip pat veikia Klaipėdoje, Panevėžyje, Marijampolėje, Kedainiuose ir Utenoje.

SKAITYTOJŲ DĖMESIUI

Lapkričio 1 ir 8 dienos *Drugo* kultūriniam priede pradėtas spausdinti Jono P. Lenkaitio atsiminimai apie Lietuvos Valstybinio teatro solistę Jūzė Augaitę. „Per grumtus ir gruodą — prie rampos šviesos“ tęsime ateinančią šeštadienį. — Red.

Rimta profesinė paraiška

LORETA
VENCLAUSKIENĖ

Spalio 19-os sekmadienio popietę Lietuvos dailės muziejaus, Lemont, Illinois, muzikos salėje įvyko idomus ir lauktas koncertas. Prisipažinsiu, neretai pagalvodavau, ką beveikianti išskirtinio balso grožio dainininkė Lijana Kopustaitė. Prieš atvykdamą į JAV, ji buvo baigusi Lietuvos Muzikos akademiją (profesoriaus Vlado Daunoro dainavimo klase), dalyvavo Maria Callas vokalistų konkurse Atenuose (nors pirmą vietą nelaimėjo, bet varžybose buvo pastebėta — apdovanojota konkurso diplomu), mokėsi italų dainininkės Renata Scotti vadovaujamoje dainavimo kursoje (į kuriuos taip pat ne kiekvienas, o tik perklausioje atrinktas, gali patekti), dainavo Lietuvos Operos teatre, su solistų grupe koncertavo keliose užsienio valstybėse.

Atvykusi į Čikagą, Lijana Kopustaitė buvo priimta dainuoti į garsiojo Čikagos Simfoninio orkestro chorą; o štai naujausiomis žiniomis — Stasio Baro straipsnyje apie dainininkę — išgirstame, kad Lijana Kopustaitė balsą ir muzikos žinias toliau tobulina DePaul universitete bei Čikagos Operos teatro muzikinio direktoriaus Alan Stone vadovaujamoje jaunųjų dainininkų operos kursoje.

Sakoma, geras mokinių ir iš netikusių mokytojų šio to pasi-moko. O Lijana Kopustaitė pat-eko į labai vertingą muzikinę aplinką. Toji aplinka vokalo po-žiūriu spalvinga ir gerai išla-vinga dainininkės labai su-teikia papildomo artistinio pa-tyrimo, padeda ruošti ir išplėsti repertuarą bei siekti bene visų vokalistų svajonės — solistės vietos kokiame garsiausiame operos teatre. Iš visos širdies linkiu Lijana Kopustaitė-Pau-letti (tokia jos dabar pavardė) laimingo artistinio kelio. Le-mont'e įvykęs koncertas tokį linkeimą visapusiškai pagrind-žia.

Pirmojo koncerto dalyje buvo atlikta lietuviška muzika — An-tano Belazaro, Vytauto Kai-riūkščio romansai, arčiausio Balio Dvariono operos „Dalia“ bei Vy-tauto Klovos, Stasio Štikaus, Juozo Tallat-Kelpšos, Broniaus Budrio, Felikso Bajoro balsui ir fortepijono pritaikytos lietu-vių liaudies dainos. Beveik visa minėta kuryba priskirta ro-mantinės muzikos kryptiai, to-dėl ir šiaip jau lietuviška lietu-viškoji gaida čia papildomai igi-jo asmeninio išgyvenimo atspal-vį. Tad šios dailės užsklandai gražiai pritiko Franz Schuberto daina „Ramybė“.

Dainininkė ne tik subtiliai perdavė kurinčių stilių. Svarbiausia, ji pritaikė lietuviškam repertuarui *bel canto* — „grau-ži“ dainavimą, teisingai suvoku-si jo visuotinio principą. Ži-nia, bet kurios tautos kalba pa-sižymi specifiniu balsu, dvibal-siu ir iš jo sudedamą žodžių ir frazių skambėjimu. Teisingai kvėpuojant ir dainavimu pabrė-žiant tarties trajektoriją, garso tūrį ir su juo susietą skambesio spalvą, bet kuri kalba muzikoje įgyja savitą išvaizdą, savitą vokalinį atspalvį.

Lijana Kopustaitė-Pauletti mūsų kompozitorių kurinius pa-dainavo aiškia lietuviška tarse-na, be itališkai pastatyto bal-so“ priemaisių (kurios neretai susigundo savo atlikimą paspal-vinti dauguma Lietuvoje žymių mūsų solistų).

Antrąją koncerto dalį sudarė skoningai parinkta klasikine įvairių stilių muzika, suteikusi progą įvairiausiškai atskleisti vokalistams solistės suge-bėjimas. Maldos rīmios ir santūrumo dvelkiantis arijos iš Johann Sebastian Bach'o

Lijana Kopustaitė

„Magnificat“ (Magnificat, vien-nas iš seniausių krikščionių tekstų — Marijos, Jezaus Moti-nos, giesmė Dievui pagerbti) ne-apsakomą melodijos gražumą dainininkė puikiai pabrėžė, gie-dodama tyliai ir lengvai plau-kiandiu balsu, subtiliais atspal-viais banguojančia tartimi pos-melį po posmelio; lygiai, be vib-racijos. Dėl daugybės koloratu-rinių puošmenų kita giesmė, Wolfgang Amadeus Mozart'o „Alleluia“ nėra lengva atlikti. Tačiau solistei tai taip pat sun-kumų nesudarė, giedoję „Alle-luia“ skaidriai ir spalvingai.

Pasaulietiškas Mozart'o kuri-

nys — komiška opera „Cosi fan tutte“ (lietuviškai verčiama — „Visos jos tokios“) buvo parašy-tas beveik priešpaskutiniaisiais kompozitoriaus gyvenimo me-tais. Operos muzikos stilius — tarsi dar labiau subrendęs — rėmėsi itališkosios operos voka-lo patirtimi ir vokiškojo klasi-cizmo išugdyta nauja instru-mentine forma, paveikusia ir muzikos ritmą, ir melodiką, ir orkestruotę. Populiari šios ope-ros arija „Come scoglio“ buvo gerai profesiskai atlikta. Solis-tės balsas skambėjo lengvai ir žaismingai, instrumentinio gar-so tikslumu pabrėždamas jud-riai ritmo požiūriu vingiuo-jančią melodiją.

Koncerto užbaigimui sudary-tas rimtas itališkojo repertuaro puslapis prasidėjo J. S. Bach'o amžininko Antonio Vivaldi ope-ros ištrauka, toliau ėjusia Lau-rettos arija iš Giacomo Puccini operos „Gianni Schicchi“; čia taip pat skambėjo ištrauka iš Puccini bendradarbio (tik trum-piau gyvenusio) kompozitoriaus Alfredo Catalani operos „La

Wally“ ir — garsioji Rozinos ari-ja iš populiariosios Gioacchino Rossini operos „Sevilijos kir-pėjas“. Tai buvo bene išpu-dingiausias solistės pasirodymo momentas.

Dažni koncertų klausytojai gal todėl ir koncertus lanko, kad patirtų jokių elektronikos instrumentais nepagaunamą meninio įkvėpimo akimirka, ku-ri trumpam tarsi kilstelėtų klau-sytoją iki artisto lygio abiems bendram kūrybinio atradimo džiaugsmui. Lijana Kopustai-tė-Pauletti jau yra pasiekusi tokį profesinį lygį, kai, jos šil-tai spalvingo, stipraus ir gerai išla-vinto balso pasiklausius, kurį laiką nesisiori jokio kito daina-vimo ar grojimo girdėti...

Be abejonės, prie sėkmingo dainininkės pasirodymo labai daug prisidėjo aukštas jos par-nerės pianistės Gintės Čepin-skaitės meistriskumas. Ji taip pat sėkmingai paskambino techniškai sunkius Frederic Chopin'o, Franz Liszt'o, Robert Schumann'o kurinius fortepijo-nui, gražiai papildydama ir šiaip jau skoningai sudaryta koncerto programą.

Tikėsimės ir lauksime toles-nių susitikimų.

Dešimtojo mokslo ir kūrybos simpoziumo ren-gimo komitetas šių metų spalio 15 dieną po-sėdyje su kai kuriais programos komiteto na-riais; (sėdi) Aldona Smulskienė, Aldona Jur-kutė, Birutė Jasaitienė, Nijolė Maskaliūnienė, Matilda Marcinkevičienė, Irena Kerelienė, Violeta Drupaite ir Dalia Dundžilienė; (stovi) dr. Vytau-

tas Narutis, Liudas Šlenys, Albertas Kerelis, Audris Mockus, Julius Lintakas, Vytautas Pe-seckas, Juozas Končius, Juozas Žygas, Jonas Vaznelis, Rita Pencylėnė, Antanas Jarunas, An-tanas Pauzulis ir Bronius Juodelis. Trūksta Bi-rutės Vindašienės ir Edvardo Šulacio.

Zigmo Degučio nuotrauka

Dešimtasys MKS

(Atkelta iš 1 psl)

Lietuvoje jau buvo prasidėjusi Atgimimo banga ir į atvyk-stancius jau žiūrėta kitaip.

Tai buvo pirmoji kregždė, at-skridusi į penktąjį simpoziumą. Į namus parsiskridusi, tur-but savo draugų tarpe apie Čikagą dar negirdėtu istorijų prikalbėjo. Kas dar nebuvo-siems Čikagoje, norą ja aplan-kyti sukėlė. O gal greičiausiai tyliai pasakė, kad išsiviję nėra tokia tamsi, kaip buvo apie ją kalbama. O simpoziumas — tai tikrai aukšto akademinio lygio.

Atgimimo banga mus užliejo

Nežinia, ar tų kalbų, ar smal-sumo dėka, mus užplūdo Atgi-mimo banga. Simpoziumo ren-gimo komitete buvo kalbama, kad reikėtų gal atsuonuotą prele-gentų pasikviesti iš Lietuvos. Nežinia, samoningai, ar ne, bet į Vilnių buvo nuvežtas „Kvies-lys“ ir pakilo žilvino banga. Bi-rutė Zalatorienė, kelių metų ir nakvynių tvarkytoja, nebespėjo

atvykstančiųjų registruoti. Ir rengimo komitetas daug rūpe-sčių turėjo. Bet visi atvykstantie-ji buvo priimti ir nei vienas be nakvynės neliko. Tame simpo-ziume dalyvavo Vytautas Landsbergis, Romualdas Ozolas ir daug kitų žinomų Atgimimo veikėjų.

Svečiams, atvykusiems iš Lie-tuvos, simpoziumas padarė ge-rą ir rimtą įspūdį. Todėl jiems kilo idėja ir patiems į jį isi-tyti. Užot, kad simpoziumai vyktytų kas ketvirtį metį, buvo pasiūlyta juos rengti kas an-tri metai. Paeiliui: vienas Čika-goje, o kitas Lietuvoje. Tokiu būdu 7-asis vyko Lietuvoje. Kad simpoziumas padarė gerą įspūdį, galime spręsti ir iš to, kad buvo pasiūlyta, renkant Vy-tauto Didžiojo universitetui se-natą, balsavimo teisę duoti ir simpoziumo rengimo komiteto nariams.

Dešimtasys Mokslo ir kūrybos simpoziumas

Buvo rašyta: „Ar jau paskuti-nis Mokslo ir kūrybos simpoziumas“?

veikė tiek koncerto, tiek vakaro kavinėje metu. Ne paslaptis, kad ištroškusiame lietuviui ir dainos skamba kitaip. Tačiau prisibraiuti per tokią minią per-traukus metu galėjo tik patys atkakliausieji. Na ir čia liko ne-patenkinti — kažkam nepatiko kaina (nors kazin ar kas pas-tebejo, kad tiek alus, tiek vynas, kuriais buvo prekiaujama, buvo ne prastiausios kokybės, kaip tai dažniausia daroma kitų renginių metu, su nuomone — vis tiek išpirks), kažkam ir visai neuzteko. Bet gi mielieji, aps-kačiuoti troškulio koeficientą tokiai miniai galėjo nebent so-cilogai. Ir vis dėlto reikia tik džiaugtis, kad tarp šitiek žmo-nių, neteko regėti girtų, neįvyko jokių didesnių incidentų, nesu-sidarė konfliktinių situacijų, kurias būtų reikėję spresti rim-tesnių tarnybų pagalba. O jeigu kam ir atrodė, kad kažkas vyk-ko ne taip, tai dar kartą kartojuosi — kiekvienas mažiausias nesu-sipratimas, tai tik gairė į sėk-mingą renginį atečiai. Gerano-riskai belieka stebėtis organiza-torių (ZEMĖ L PRODUCTIONS / LITHUANIAN NEWS RADIO 750) ryžtu, viską padaryti dvie-jių žmonių rankomis ir džiaug-tis, kad po to jie liko gyvi ir sveiki, nors ir pavargę, bet pilni kurybinių idėjų ir sėkmingai planuojantys jas įgyvendinti.

Dar senovės romėnuose buvo populiarus šūkis — „Duonos ir reginių“. Amžiai keitėsi, o žmo-gaus norai išliko tokie patys. Duonos, gyvendami ir dirbdami Amerikoje, tikrai nestokojame, monėmis, išsiskirstė kas kur. Rašau, kad nuomonių buvo įvairiausių, nes esu įsitikinusi, kad kitaip ir būti negalėjo. Ir visa tai ne tik apie koncertą, bet ir apie patį renginį, iš kurio išėjome nusiteikę kas pagal ora, kas pagal nuotaiką. Visokių žmonių yra. Ir turi būti. Bet no-rėtus tikėti, kad visi nesklan-dumai, kurių nebuvo įmanoma išvengti, esant tokiame žiūrovų skaičiui, buvo tik mažytis šaukštėlis (ne šaukštas) deguto didžiulėje medaus statinėje. Ir žinia, jo skonio, vis dėlto teko paragauti — nepatekusiems į koncertą, turėjusiems bilietus, bet radusiems užimtas savo vie-tas, vėluojantiems ir likusiems už durų, nenorėjusiems patikėti, kad net pristatomų vietų iš tiesų nebera. Tačiau didžiaus-ia dalis to deguto vis dėlto teko organizatoriams. Bet, tik į gerą — nes tai pirmas renginys, su-traukęs nenusipėjimą skaičių žiūrovų, parodęs savo gerasias ir blogiasias puses ir, žinoma, suteikęs naujų minčių apmąs-tymus atečiai planuojant ir rengiant tokio masto koncertus. Reikėtų paminėti ir vieną labai svarbų tašką — tai baras, kuris

Vytautas Kernagis koncerto metu. Jono Tamuliūčio nuotrauka

monėmis, išsiskirstė kas kur. Rašau, kad nuomonių buvo įvairiausių, nes esu įsitikinusi, kad kitaip ir būti negalėjo. Ir visa tai ne tik apie koncertą, bet ir apie patį renginį, iš kurio išėjome nusiteikę kas pagal ora, kas pagal nuotaiką. Visokių žmonių yra. Ir turi būti. Bet no-rėtus tikėti, kad visi nesklan-dumai, kurių nebuvo įmanoma išvengti, esant tokiame žiūrovų skaičiui, buvo tik mažytis šaukštėlis (ne šaukštas) deguto didžiulėje medaus statinėje. Ir žinia, jo skonio, vis dėlto teko paragauti — nepatekusiems į koncertą, turėjusiems bilietus, bet radusiems užimtas savo vie-tas, vėluojantiems ir likusiems už durų, nenorėjusiems patikėti, kad net pristatomų vietų iš tiesų nebera. Tačiau didžiaus-ia dalis to deguto vis dėlto teko organizatoriams. Bet, tik į gerą — nes tai pirmas renginys, su-traukęs nenusipėjimą skaičių žiūrovų, parodęs savo gerasias ir blogiasias puses ir, žinoma, suteikęs naujų minčių apmąs-tymus atečiai planuojant ir rengiant tokio masto koncertus. Reikėtų paminėti ir vieną labai svarbų tašką — tai baras, kuris

Po koncerto į skelbtą vakaro-nę arba kitaip — kabaretą su Vytautu Kernagiu, vėlgi pateko ne visi norintys. Kągi, Jaunimo centro kavinė sutalino ir taip dukart daugiau, negu čia iš viso gali tilpti. Renginio populiaru-mas pranoko norintųjų viską pamatyti ir išgirsti lūkesčius. Po interviu, vykusio čia pat gy-vai su Vytautu Kernagiu, kurį darė radio laidų vyriausia re-daktorė Ramunė Zdanavičiūtė, vėl suskambėjo muzika. Ir maest-ro vėl dainavo, vėl šoko, vėl kai-tino publiką savo dainų kome-n-tais. O publika iš tikrųjų link-sminosi. Juk ne kasdien galį šokti, dainuojant Kernagiu! Ir neskambant įrašui per radiją ar grotuvą, o esančiam čia pat, vos keletą žingsnių nuo tavęs. Va-karėlis gal ir keistokai skamba šis pavadinimas, tačiau vaka-ronė man visuomet asocijuoda-vosi su kažkuo labai liaudišku, o kabaretu vadintis šioms šo-

tačiau lietuviškų reginių, kurie numalšintų mūsų dvasios alkį, ne tik užpildytų skrandį, vis dar pasigendame. O kad iš tik-rųjų mums to reikia, tai ir įro-dėme — vos ne tūkstantine mi-nia suplaukę į Jaunimo centrą.

Vienas pagyvenęs vyriškis, priėjęs prie manęs dar prieš prasidedant koncertui, gal kiek nustebęs, gal priekaištaudamas (nežinia kam), o gal pasipiktinęs pastebėjo: „Tai štai kur ta naujoji banga susirinko! O i mūsų organizuojamus rengi-nius neateina“. Nepaklausiau tuomet, ką jis turėjo galvoje sa-kydamas — „mūsų“. Palieku šį sakinį apmąstymui kiekvieno, skaitančio šį straipsnį. O baigti norėčiau tuo, kuo ir pradėjau — lietuvių literatūros klasiko An-tano Vienažindžio žodžiais:

Linksminkimos, linksminkimos
Pakol jauni esam,
Nebus laiko mums linksmintis.

Kada pasenėsma...

Ir iš tiesų, gal pats laikas linksmintis taip, kaip mokame, nes metai bėga negailestingai ir netrukus ateiti ta diena, kai ga-lėsime ir mes rengti labdaros vakarelius ir skanautis tradi-cišku jų patiekalu — lietuviš-kais cepelinais! Ir patikėkite — jų recepto, tikrai neteks ieškoti senelių knygoje, nes koks gi bebūtum lietuvis, jei pamirš-tum cepelinų skonį. Ir nieko čia blogo, jei kartais jis pajai-lynamas Kalifornijos vynu! Juk gyvename Amerikoje!

Juozas Žygas

„Linksminkimos, linksminkimos...“

Apmąstymai po Vytauto Kernagio koncerto Čikagoje

DIJANA GIEDGAUDAITĖ

Kas dabar gali pasakyti, kiek metų šioms Antano Vienažin-džio posmams? Be abejo — po-ezijos mlytojai. Tačiau net ir tie, kuriems poezija nėra labai arti širdies, dainą tuo pačiu pa-vadinimu, atliekamą Vytauto Kernagio, žino puikiai. Bū-tent ji, kaip baigiamasis akor-das nuskambėjo koncerte, įvy-kusiame šių metų spalio 25 die-ną Čikagoje. Vargu, ar per visą jo gyvavimo istoriją (40 metų) Jaunimo centre buvo tokia ap-gultis, kaip tą vakarą. Tikrai negaliu tvirtinti, kas buvo prieš dešimt metų (ka ten jau 40!), tačiau kas vyksta per pastaru-sius keletą metų, jau galėčiau palyginti. Praeityje įvairiausių žanrų atliekų daugybė kon-certų, sukviesdavo daugiau ma-žiausio žiūrovų, tačiau, kad būtų iš viso nepatekusių į salę, to dar neteko regėti. Na, kur tai maty-ta — piktinosi šiek tiek pavė-lavę ir negavę bilietų, nepaten-kinti liko ir radę užimtas savo vietas. Nenumuotus vietas su-kėlė sumaištį tiek tarp žiūrovų, tiek tarp organizatorių. (Ar tik ne signalas, kad tai viena iš opiausių Jaunimo centro salės problemų?) Ką gi, jie šį kartą čia nieko dėti — kas išdrįs prieštarauti, kad nebuvo ragi-nama išgyti bilietus iš anksto. O kad bus tokia situacija — norintųjų patekti vidun skaičius viršys tą, kurį gali sutalpinti salė, nesit-kiėjo niekas. Kazin ar net aiš-kiaregiai galėjo tai prognozuoti.

Kurgi slėpėjo koncerto sėk-mė? Nesiginčytinai, pirmiausia pačiame maestro. Juk Vytautas Kernagis ne veltui turi vardą artisto, kuris sugeba duoti publi-kai tai, ko kartais negali pada-ryti net grupė atliekėjų. Tačiau grįžkim prie to, kas labai svar-bu, dar prieš įvykstant rengi-niui. Paties Vytauto Kernagio žodžiais tariant, „aciū organiza-toriams už gerą reklamą“. Sun-ku dabar tiksliai paskaičiuoti, kiek procentų sėkmės lėmė rek-lama, tačiau, kad nemažą dalį, tas tiesa. Reklama šiais laikais išties daro stebuklus. Kas seka ŽEMĖ L PRODUCTIONS Radi-jo laidas, kelias savaites iki koncerto turėjo progos kasdien išgirsti kažką naujo apie artė-jantį renginį. Tai ir informacija apie iš anksto parduodamus bi-lietus, apie galimybę užsisakyti juos telefonu, tai ir interviu su Kernagiu bendražygiu — muzi-